

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Epistola de vita contemplativa (Scala claustralium) - Cod. Schuttern 6

Guigo <de Castro>

[Schuttern], [17. Jahrh.]

Guigo de Castro, Epistola de vita contemplativa (Scala claustralium)

[urn:nbn:de:bsz:31-72286](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-72286)

2

Scala Paradisi, seu perfectio vitae, perquam
religiosi praesertim novelli iuxta vestigia Ss. P.
N. Benedicti ad Deum ascendere debent.
Cum omnis homo seire appetat, in scientiam, non mundi, quae
odit Deum, non carnis, quam Deus odit, non liberalium, quae
bona quidem, sed propria infirmitatis melior, quod ignorantia
sui proignat superbiam malorum magistrum. sed scientiam
charitatis, optimam omnium salutis sanctitatisque uni
versitatem. quicumque enim Deum amat, sapit. ex adverso
scientia sine charitate dementia est. huic, duo sunt
demonstrationes, brevitas tribulationis, aeternitas tribu-
lationis, aeternitas retributionis. quisquis igitur honestate
duci a solet, huic se dedit scientiae, sanctitatis nil sublimius.
quod si nihil ambicio invenis. Difficile, sanctitas inveniat!
quisquis movetur, ab utili, hanc amplectatur, scientiam,
minimus amoris Dei actus Deum valet, quisquis habitus
a Dulci, in hac se scientia exerceat, meditatio Dei Dulcis est.
quemcunque. Finis, et propria beatitas alliet, huc a
bonis creatis aversus, propositis sibi maiore, unicoque
bono infinito, in eodem cognoscendo, et amando tantum
occursetur, ides enim beatus est Deus, quia se se et amat.
quod si a necessariis excitamenta requirantur, modusque
his operam navandi literis desideretur, edocentur
sequentes paginae.

2

[Faint, illegible handwritten text in a cursive script, likely a historical document or letter.]

3
Scala paradisi claustralium est, scilicet lectio, meditatio,
oratio, et contemplatio. qua de terra in caelum subleuantur,
gradibus distincta partibus, immensa tamen et incredibilis
magnitudinis. cuius extrema pars terra innixa est, superior
vero nubes penetrat, et secreta caelorum rimatur. hi gradus
sicut nominibus et numero sunt diversi, ita ordine et munere
sunt distincti: quorum proprietates et officia quidem singula
quid circa nos efficiant, quomodo inter se in vicem differant, et
praemineant, si quis diligenter inspiciat, quidquid laboris
aut studij impenderit in eis, breue reputabit et facile, pra
utilitatis et dulcedinis magnitudine. est autem lectio, sedula
serijs studijs cum animi intentione inspectio. meditatio
est studiosa mentis actio, occulta veritatis notitiam ductu
propriae rationis investigans. oratio est deuota cordis
infectio in Deum, promalis amovendis, et bonis adijciendis.
contemplatio est mentis in Deum suspensio quadam elevatio,
aeternae dulcedinis gaudia degustans.

assignatis ergo quatuor graduum descriptionibus, restat, ut
eorum officia videamus. beata igitur vita dulcedinem lectio
inquit, meditatio inuenit, oratio postulat, contemplatio
dequirit. unde ipse Dominus dicit, querite, et inuenietis,
pulsate, et aperietur vobis. querite legendo, et inuenietis
meditando. pulsate orando, et aperietur vobis contemplando.
lectio quasi solidum cibum orit apponit, meditatio maricat,
et frangit: oratio appetem aduersit, contemplatio est iussa
dulcedo, qua iucundat et reficit. lectio in cortice, meditatio
in adipe, oratio in desiderij postulatione, contemplatio in
adeptae dulcedinis delectatione. quod ut expressius videri possit,
vnum de multis supponam exemplum. in lectione audita,
beati mundi corde, quoniam hijsi Deum videbunt. Ecce prece
verbum, sed suave et multisplu si sensu referunt, ad partem
anime quasi usam ministravit: quam postquam anima
diligenter inspexerit, diu inha se, solet aliquid boni
esse, redibo ad cor meum, et tentabo si: Forte intelligere
et inuenire poteromunditiam hanc: pretiosa enim et
desiderabilis est res ista, cuius possessores beati dicuntur,

quibus visio dei, quae est vita aeterna promittitur, quae tot
sacra scripturae testimonia collaudatur. hoc ergo sibi plenius
explorari desiderans, incipit hanc unam masticam et frangere,
eamque quasi in loreulam ponit: deinde excitat rationem
ad inquirendum quid sit, et quomodo haberi possit haec adeo
preziosa et desiderabilis munditia.

Accedens ergo sedula meditatio, non remanet extra, non haeret
in superficie literae, altius figit pedem, interiora penetrat,
singula rimatur. ad lente considerat quod non dixit, beati
mundi corpore, sed corde: quia non sufficit manus habere
innocens, a malo opere, nisi et a pravis cogitationibus
mundetur in mente. quod auctoritate prophetae confirmatur
dicens, qui a sepe det in montem domini, sicut quis stabit
in loco sancto eius! innocens manibus et mundo corde. item
considerat, quantum hanc cordis munditiam obstabat idem
propheta si orans, cor mundum crea in me deus. et iterum:
iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet dominus.
cogitat quam sollicitus erat in hac custodia beatus job, qui
dicebat, respici Tectus cum oculis meis, ne cogitarem quidem
de virgine. Rursum quantum iste vir sanctus, qui claudebatur
oculos suos ne videret vanitatem: ne forte incautus aspiceret,
quod postea invitus desideraret. pro, quam haec est huiusmodi
de cordis munditia pertrahavit, incipit cogitare de eius operibus,
quam gloriosum et delectabile est videre. Faciem desideratam
domini, speciosi formam pro filijs hominum, non esse iam
abiectum et vilem, non habentem speciem qua vestivit eum
mater sua synagoga, sed stola immortalitatis indutum, et
coronatum diademate quo coronavit eum pater, suus in die
resurrectionis et gloriae, die quam fecit dominus. cogitat
quod in illa visione erit satiatus illa, de qua dicit propheta,
satiabor cum aspaxerit gloria tua. videsne quantum
liquoris emanavit ex minima uva, quantum ignis ex hac
se in illa ortus est, quantum haec modica massa, beati mundo
corde, quoniam ipsi deum videbunt, in incude meditationis
extensa est! sed quantum adhuc pro se extendi, si accederet
aliquis talis expertus! sentio enim quod puteus altus est:
sed ego ad haec rudis, vas in quoque saeva haurirem, vix inveni.

his anima facibus inflammata, his incitata desiderijs, Fracto
 alabastris suavitate unguenti, perferri in eis, si necdum
 gustu, sed quasi narium odoratu. et hoc colligit quam suade
 esset huius munditie sentire experientiam, cuius meditationem
 novit adeo esse iucundam, sed quid facies! habendi desiderio
 exortual: sed non inveniet apud se quomodo habere possit, et
 quanto plus inquirit, plus scit, dum apponit meditationem,
 apponit et Dolorem, quia scit dulcedinem quam in cordis
 munditia meditari esse monstrat, sed non proquatur. non enim
 est legentis atque meditantis hanc sentire dulcedinem, nisi
 data fuerit. Desuper legere enim et meditari tam bonis quam
 malis commune est. et ipsi Philosophi gentium, in quo
 summa veri boni consisteret, quatuor rationis invenerunt: sed
 quia cum Deum cognovissent, non sicut Deum glorificaverunt,
 sed de suis viribus presumentes, dicebant, linguam nostram
 magnificabimus, habita nostra a nobis sunt, non meruerunt
 percipere quod prosequerentur videre. evanuerunt in cogitationibus
 suis, et omnis eorum sapientia devorata est, quam eis contulerat
 humana studium disciplinae, non propriis sapientia; qui
 solus dat veram sapientiam, sapientiam scilicet scientiam, que
 animam cui infusa est, in certabili sapore iucundat et reficit:
 et de illa dictum est, sapientia non intrabit in malevolam animam,
 hanc autem a solo Deo est.

videns autem anima quod ad desideratam cognitionis experientie
 dulcedinem per se non possit attingere, et quanto magis
 ad cor altum accedit, tanto magis exallectu, Deo, humilial se
 et confugit ad orationem, dicens, Domine, qui non videris, nisi
 a mundis cordibus, investigari legends, meditand, quasi videri
 quomodo haberi possit vera cordis munditia, ut ea mediante
 vel ex modica parte posses te cognoscere. querebam vultum
 tuum Domine, vultum tuum Domine querebam. diu meditatus
 sum in corde meo, et in meditatione mea exarsit ignis, et desid:
 erium amplius cognoscendi te. dum panem sacra feris, hunc
 michi frangis, in Fractione panis magna cognitio est, et quant
 plus te cognoscis, plus te cognoscere desideras, non iam in

Cortice littera, sed in sensu experientie. nec hoc peto Domine
propter merita mea, sed pro tua misericordia. Fateor enim
quia indigna et peccatrix sum, sed et capelli edunt de micis qua
cadunt de mensa Dominorum suorum. da mihi Domine larram
hereditatis futurae, saltem guttam caelestis pluviae, qua refrigerem
sibi meam, quia amore ardeo.

his est huiusmodi ignitis eloquiis suum inflamat desiderium: si
ostendit suum affectum: istis in eantationibus advocat pro se.
Dominus autem, cuius oculi super iustos, et aures eius non solum
ad preces, sed ipsa preces eorum non expectat donec sermonem
finierint, sed medium orationis cursum interrumptens, festinus
ingerit se, et animam desideranti festinus occurrit caelestis rore
dulcedinis circumfusurus, unguentis optimis delibutus animam
fatigatam reserat, emiserentem reficit, aridam irrigual, et
fatigatam sereno rum oblivisci, memoria sui eam mirabiliter
fortificando, vivificando, et inebriando, et sobriam reddendo.
et sicut in quibusdam carnalibus officiis adeo vincitur carnalis
concupiscentia, quod omnem usum rationis amittit, et fit homo
quasi totus carnalis: ita merito in hac superna contemplati
one ita consumuntur, et absorbentur, carnales motus ab anima
ut in nullo caro spiritui contradicat, et fiat homo quasi totus
spiritualis.

O Domine, quomodo conpariemus quando haec facies, et quod
signum adventus tui, numquid huius consolationis et letitiae
testes et nuntii sunt suspiria et lacrymae! si ita est, nova est
antiphraasis ista, et significatio inusitata. quae enim con:
versio consolationis ad suspiria, letitiae ad lacrymas!
si tamen ista dicenda sunt lacrymae, et non solum roris interi
oris de super infusi superfluenso abundantia, et ad interioris
ablutionis iudicium exterioris hominis, purgamentum:
ut sicut in baptismo puerorum per exteriori ablutionem
significatur, et figuratur interior animae ablutio, ita hic
contra exteriori ablutionem interior procedat purgatio.
O Felices lacrymae, per quas maculae interiores purgantur,
per quas peccatorum incendia extinguuntur! beati qui si

lugebis, quia ridebis. in his laerymis agnosce o anima sponsum
 tuum, amplexere desideratum. nunc torrente te voluptatis
 inebria, fuge ab ubere consolationis eius lac et mel, haec sunt
 miranda munuscula et solatia quae dedit tibi sponsus tuus, gemilus
 scilicet et laeryma. adducit tibi solum in his laerymis in
 mensura. haec laeryma sunt tibi panes die ac nocte, panes utique
 confirmantes cor hominis, et dulciores sunt ser mel et favum.
 Domine, si adeo sunt dulces istae laerymae, quae ex memoria et
 desiderio sui excitantur, quam dulce erit gaudium, quod ex
 manifesta huius visione capietur! si adeo dulce est flere pro te,
 quam dulce erit gaudere de te! sed quid huiusmodi secreta collo
 quia proferimus in publicum! cur ineffabile vel inenar
 rabile affectus verbis communibus conamus exprimere!
 in experti talia non intelligunt, nisi ea expressius legant in
 libro experientiae, quos ipsa doceat unctio.
 ubi ergo quae diffusius dicta sunt simul iuncta vel unita melius
 videantur, praedictorum summam recapitulando colligamus.
 sicut in praedictis exemplis proponatur, videri potest quomodo
 praedicti gradus cohaereant, et sicut temporaliter, ita et causaliter
 se praecedant. lectio enim quasi fundamentum prima occurrit, et
 data materia milit nos ad meditationem. meditatio vero quid
 appetendum sit diligentius inquirat, et quasi effodiens thesaurum
 invenit et ostendit: sed cum per se obtinere non valeat, milit
 nos ad orationem. oratio autem se totis viribus erigens ad
 Dominum, impetrat thesaurum desiderabilem, contemplationis
 suavitatem. haec autem adveniens praedictorum trium laborem
 remunerat, dum caelestis rores dulcedinis animam sitientem
 inebriat. lectio ergo est secundum exterius exercitium: meditatio
 secundum interius intellectum: oratio secundum desiderium:
 contemplatio super omnem sensum. primus gradus est incipi
 entium, secundus est proficientium, tertius est devotorum,
 quartus beatorum.
 hi autem gradus ita concatenati sunt, et vicaria opae sibi
 invicem deserviunt, quod praecedentes sine subsequenibus
 aut parum aut nihil proficiunt: sequentes vero sine pra
 cedentibus, aut raro, aut nunquam haberi possunt. quid

enim proderit lectione continua tempus occupare, sanctorum
gesta et scripta legendo transcurrere. nisi ea etiam masticando
et ruminando, succum eliciamus, et transglutendo usque ad
cordis intima transmittamus, ut ex his diligenter consideremus
statum nostrum, et studeamus eorum opera agere, quorum
facta cupimus lectitare! sed quomodo hoc cogitabimus, aut
quomodo cavere poterimus, ne falsa auidinaria quaedam
meditando, limites a sanctis patribus constitutos transeamus,
nisi prius circa huiusmodi ante ex lectione aut ex auditu fuerimus
instructi! auditus enim quodam modo pertinet ad lectionem. unde
solemus dicere, non solum libros ipsos nos legisse, quos nobis
ipsis vel alijs legimus, sed etiam illos quos a magistris
audivimus. item quid proderit homini, si per meditationem
qua agenda sunt, videat, nisi orationis auxilio et dei gratia ad
ea obtinenda convalereat! omne siquidem datum optimum,
et omne donum perfectum de sursum est, descendens scilicet patre
luminum: sine quo nihil possumus facere, sed ipse in nobis
facit opera, non tamen omnino sine nobis. eo operatores enim
dei sumus, sicut dicit apostolus. vult siquidem deus ut eum
oremus, et ut ei advenienti et prestolanti ad ornem, a seriamus
suum voluntatis nostrae, et ei consentiamus. hunc consentium
exigebat a samaritana, quando dicebat, voca virum hunc: quasi
diceret, volo tibi impendere gratiam, tu applica librum
arbitrium. orationem exigebat ab ea, cum dicebat, huiusmodi
donum dei, et quis est, qui dicit tibi, da mihi bibere, forsitan
prebisset ab eo aquam vivam. hoc audito quasi ex lectione
mulier instructa, meditata est in corde suo bonum sibi fore
et utile habere hanc aquam. accensa ergo habendi desiderio,
convertit se ad orationem dicens, domine, da mihi hanc aquam,
ut non sitiam amplius, neque veniam huc haurire aquam.
Ecce auditus verbi domini, et sequens super eo meritatio incita:
verum eam ad orandum. quomodo namque esset sollicita ad
postulandum, nisi prius eam accendisset meditatio! aut
quid ei procedens meditatio contulisset, nisi qua appetenda
monstrabat, sequens oratio impetrasset! ad hoc ergo ut

Fructuosa si meditatio oportet ut sequatur, orationis devotio,
cuius quasi effectus est contemplationis dulcedo.

Ex his profertur colligere, quod lectio sine meditatione arida est,
meditatio sine lectione erronea, oratio sine meditatione tepida,
meditatio sine oratione infructuosa: oratio cum devotione con:
templationis acquisitiva: contemplationis adjectio sine orati:
one, aut rara, aut miraculosa. Deus enim cuius potentia non
est numerus vel terminus, et cuius misericordia super omnia
operatur, quandoque ex lapidibus suscitavit filios abraham, dum
Duros et nolentes, ad quiescere cogit ut velint; et ita quasi prodigus,
ut vulgo dicitur solet, bovem cornu trahit, quando non vocatur se
inferendit. quod etsi quandoque aliquibus legimus contigisse, ut
Paulo et quibusdam alijs, non tamen ideo debemus nos quasi Deum
tentando divina presumere, sed facere quod ad nos pertinet, legere,
scilicet et meditari in lege Dei, orare ipsum, ut adiuvet infirmitate
nostram, et videat imperfectum nostrum; quod ipse docet nos
facere, dicens, petite et accipietis, quae vobis, et invenietis, pulsate,
et aperietur vobis. nunc enim regnum caelorum vim patitur,
et violenti rapiunt illud.

93.

pd 194,
r83,
1007

beatus homo cuius animus a ceteris negotijs vacuus, in his quatuor
gradibus versari semper desiderat, qui vendit omnia quae
habuit, emisit agrum illum, in quo latet thesaurus desiderabilis,
scilicet vacare et videre quam suavis est Dominus: qui in primo
gradu exercitatus, in secundo circumspectus, in tertio devotus,
in quarto supra se levatus, per has adscensiones quas in corde
suo disposuit, ascendit de virtute in virtutem, donec videat
Deum, sicut in sion. beatus cui in hoc supremo gradu, vel
modico tempore conceditur, manere, qui verè potest dicere, ecce
sentis gratiam Domini, ecce cum petro et iohanne gloriam eius
in monte contemplantur, ecce cum iacob plerumque Rachelis
amplexibus delectatur. sed caveat sibi aliquis, ne post con:
templationem istam, qua elevatus fuerit usque ad caelos,
inordinato casu corruptusque ad abyssos: nec post Dei visionem
ad lascivos mundi actus et carnis illecebras convertatur, cum
verò mentis humana acies infirma, veri luminis illustrationem

93.

Facilius sustinere non poterit, ad aliquem trium graduum, per quos
ascenderat, leviter, et ordinate descendat: et alternatim modo in
uno, modo in altero, secundum modum liberi arbitrii pro ratione
loci et temporis demoretur, tanto iam Deo vicinior, quanto a primis
gradu remotior. sed heu Fragilis et miserabilis humana conditio!
ecce ductu rationis et scripturarum testimonio aperte videmus in
his quatuor gradibus bona vite perfectionem contineri, et in his
spiritualis hominis exercitium debere versari. sed quis est, qui hunc
vivendi tramitem teneat! quis est hic, et laudabitur seum! velle
multis adiacet, sed perficere paucis. et utinam de istis paucis esse mus.
sunt autem quatuor causa que retrahunt nos plerumque ab istis
gradibus, scilicet, inevitabilis necessitas, honeste actionis utilitas,
humana infirmitas, mundialis vanitas. prima est excusabilis,
secunda tolerabilis, tertia miserabilis, quarta culpabilis, cur
culpabilis! illis enim quos huiusmodi novissima causa a sancto
proposito retrahit, melius erat gloriam Dei non cognoscere, quam
post agnitam retrò ire. quam utique excusationem habebit iste
de peccato! nonne ei iuste potest dicere dominus, quid debui tibi
facere, et non feci! non eras, et creavi te: peccasti, et diaboli servum
te feceras, et redemi te: in mundi circuitu cum impijs curuebas, et
elegi te: dederam tibi gratiam in conspectu meo, et volebam facere
apud te mansionem, tu vero desperaxisti me, et non solum sermones
meos, sed me ipsum proiecisti retrorsum, et ambulasti post con:
cupiscentias tuas. sed o Deus bone, suavis et mitis, amicus dulcis,
consiliarius prudens, adiutor fortis: quam inhumanus! quam
temerarius es! qui te abicit, qui tam humilem, tam mansuetum
hospitem a suo corde repellit! o quam infelix et damnosa
commutatio, creatorem suum abicere, et prava noxiaque
cogitationes recipere. illud etiam secretum cubile spiritus sancti,
secretum cordis, quod paulo ante calens gaudys intendebat,
tam subito immundis cogitationibus et peccatis tradere conciliandum
adhuc in corde calens sponsi vestigia, etiam in tromillibus
adulterina desideria. male conveniens et indecorum est, aures
quo modo audierunt verba que non licet homini loqui, tam cito
inclinari ad Fabulas et detractiones audiendas, oculos, qui

213

214